

247-1962 n° 1

Mededelingenblad van het

V.V.A.

(Voorheen A.V.O.H.V.)

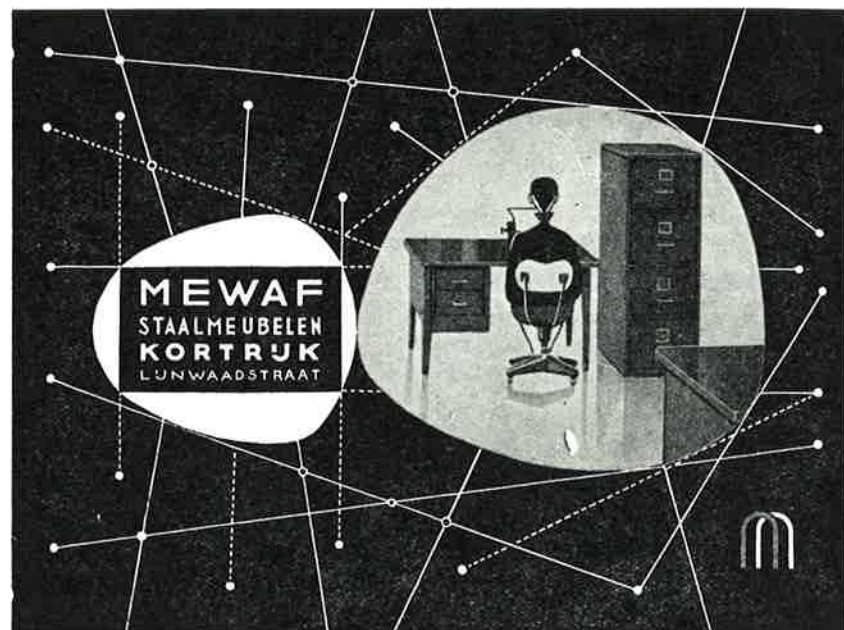
Huldenummer
Prof. Dr. C. Heymans

Prof. Dr. C. Heymans, de Vlaming
Dr. K. Goddeeris

Prof. Dr. C. Heymans, de hoogleraar
Prof. Dr. L. Elaut

Vader Heymans
Prof. Dr. F. Daels

Prof. Dr. C. Heymans en de Koninklijke
Vlaamse Academie voor Geneeskunde
Prof. Dr. A. Lacquet

BELEGGINGEN

tegen de voordeligste voorwaarden
op NAAM of aan TOONDER

HYPOTHEKEN
VERZEKERINGEN

bij de N.V.

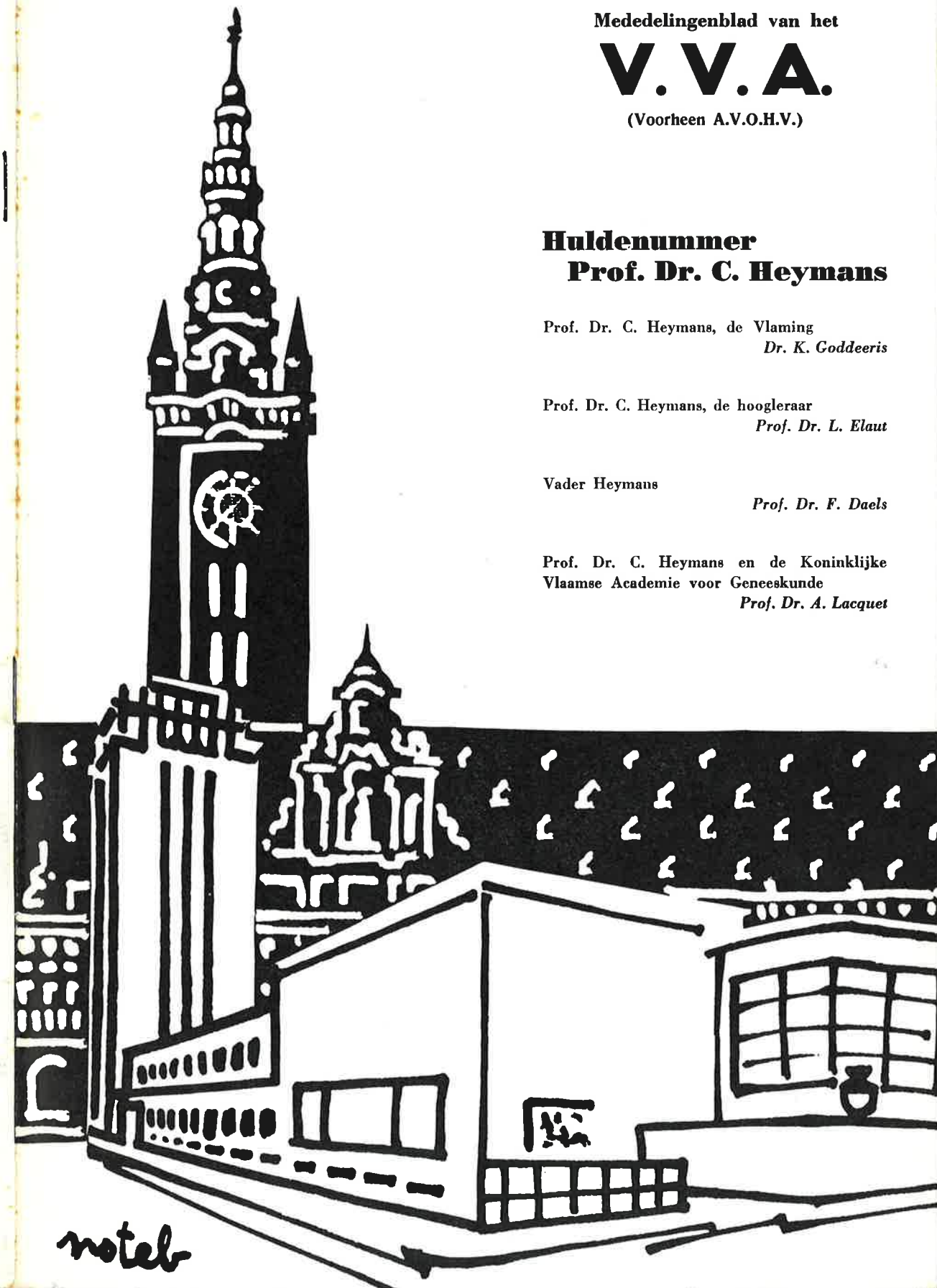
Centrale Hypotheek- & Verzekeringskas

onderneming beheerst door K.B. 42 van 15 december 1934

GULDENVLIESLAAN, 83, BRUSSEL

Voorzitter-afgev. Beheerder
E. F. BRIEVEN

o/voorzitter
Adiel DEBEUCKELAERE

notel

ZUIGELINGEN-EN DIETVOEDING
VAN EIGEN BODEM
HOOGSTE KWALITEIT

gracilac

volle gezuurde melk
voor zuigelingen

premalac

half-afgeroomde
gezuurde melk
voor zuigelingen

Diédex

voedingsuiker

annalac

zoutloze half-vette melk

desal

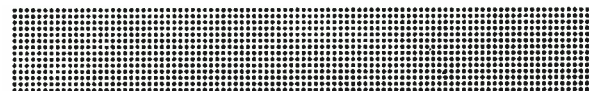
zoutloze melk voor
toekomstige moeders

plenolac

volle melk

DIADAL N.V. NOSTA
OPWIJK

MEEST MODERNE EN WETENSCHAPPELIJKE DIETVOEDING

J. Plet

Zevende Jaargang nr 1

Juli 1962

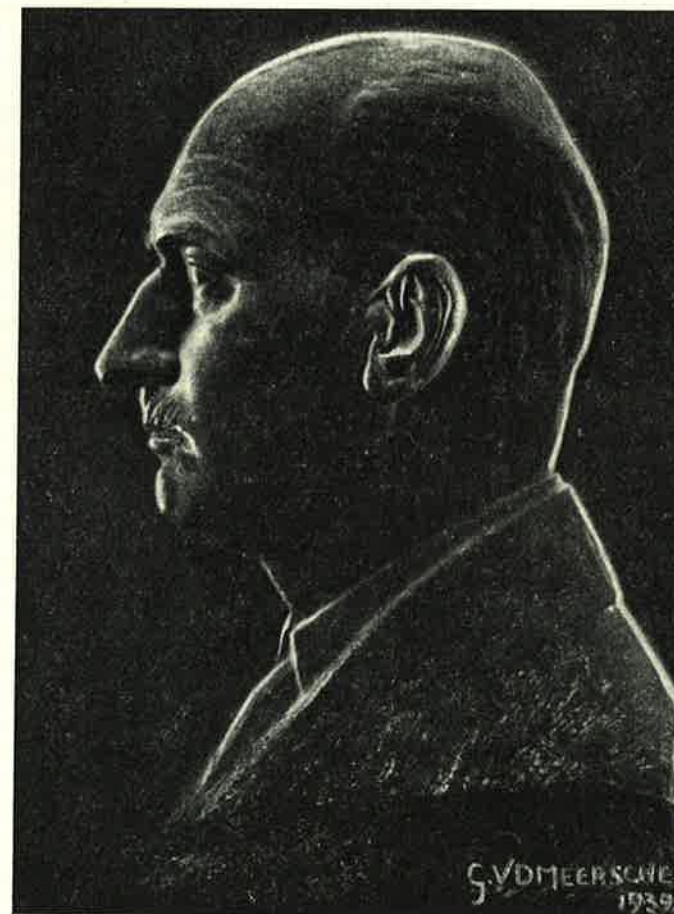
MEDEDELINGENBLAD

VAN HET

VERBOND DER VLAAMSE ACADEMICI

REDAKTIESEKRETARIS : M. Reynders, Vlamingenstraat, 130, Leuven (Tel. 016.238.97)
BEHEER : Sekr. v/h V.V.A., E. Jacquainlaan, 126, Brussel (Tel. 02-18.68.20 ; P.R. 42.92.38)

Huldenummer Professor Dr. C. Heymans ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag

Bronzen gedenkpenning Professor Dr. C. Heymans
ter gelegenheid van de toekenning van de Nobelprijs in 1939.

Op 28 februari 1962, in de Aula der Rijksuniversiteit te Gent, werd Professor Dr. C. Heymans, gewezen voorzitter en huidige erevoorzitter van het V.V.A., ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag gehuldigd door het V.V.A. en het K.V.H.V. Gent. O.m. zijn betekenis als hoogleraar en Vlaming werd er toelichting gegeven door Professor Dr. L. Elaut en Dr. K. Goddeeris.

Professor Dr. C. Heymans, de Vlaming

door Dr. K. Goddeeris

Hooggeachte Professor,

Als voorzitter van het V.V.A. komt mij de zeer vererende taak en plicht toe U te huldigen bij Uw zeventigste verjaardag als Vlaming en meer in het bijzonder als gewezen voorzitter en stichter van het A.V.O.H.V. en huidige erevoorzitter van het V.V.A. Die taak vervul ik graag, Professor... het is de eenvoudige uitdrukking van een oprechte en diepgemeende erkentelijkheid van het V.V.A. voor Uw onberekende, spontane dienstbaarheid tegenover de Vlaamse gemeenschap en het V.V.A. in het bijzonder, niettegenstaande Uw drukke bezigheden als Professor, wetenschapsman en laboratoriumwerker.

Naar ik U ken, Professor, moet het noodgedwongen aanhoren van lofbetuigingen voor Uw menigvuldige verdiensten U klaarblijkelijk lastig vallen... maar ik voel me toch verplicht gedurende enkele ogenblikken bondig enkele Uwer verwezenlijkingen, pogingen of betrachtingen op Vlaams gebied in herinnering te brengen, niet zozeer tot voorlichting van ons allen hier in een vriendenkring rondom U verenigd, maar tot vorming en stichting van Uw studenten hier aanwezig, opdat zij hun leven, hun later leven, zouden richten naar het toonbeeld hun door U gegeven op medisch en inzonder op Vlaams gebied... toonbeeld van konsekvente, onvoorwaardelijke, trouwe belevenis van Uwe Vlaamse overtuiging, wars van alle menselijk opzicht en berekening.

Het V.V.A. is de uitbouw van het vroegere vooroorlogse K.V.O.H.V., destijds door Professor Van de Wijer en Mr. Custers opgericht als uitloper van het K.V.H.V. van Leuven en Gent om de studenten, gevormd tijdens hun studententijd in het K.V.H.V., op te vangen in een oudstudentenorganisatie. De oorlogsomstandigheden hebben de verdere uitbouw van dit initiatief verijdeld. Na de oorlog — dit in de sombere omstandigheden der naoorlogse antivlaamse repressie — werd onder het impuls en het voorzitterschap van Professor Heymans overgegaan tot de herstelling van het oudstudentenverbond, doch, opdat de verschillende wijsgerige strekkingen in dit verbond zouden opgenomen worden, breder opgevat, onder de benaming A.V.O.H.V. Een paar jaren geleden, bijzonder om redenen van taalkundige aard, tevens om meer gelijkvormigheid te bewerkstelligen in de benaming der Vlaamse kultuurverenigingen, werd de benaming A.V.O.H.V. gewijzigd in V.V.A. De statuten vermelden als doelstelling :

— het vormen van een leidende organisatie, op grond van de academische solidariteit, in dienst van de Vlaamse volksgemeenschap ;

— de rechtstreekse medewerking van deze organisatie aan de verdere ontwikkeling van de nationale Vlaamse beweging ;

— het aankweken en bestendigen van nauwere voeling onder alle Vlaamse intellectuelen ;

— het daadwerkelijk steunen van de Vlaamse studentenbeweging in al haar vormen ;

— het wegruimen van alle hinderpalen die de vrije ontwikkeling van het Vlaams nationaal leven in de weg staan ;

— het mede-opbouwen en ontwikkelen in Vlaanderen van een gave Nederlandse cultuur in al haar levensuitingen.

Ik ben de overtuiging toegedaan, Hooggeachte Professor, dat het aanvaarden van dit voorzitterschap van het A.V.O.H.V. Uw meest voornaamste verdienste op Vlaams gebied beduidt, omdat het juist geschiedde in het naoorlogse tijdstip, het tijdstip van de Vlaamse ontreding en ineenstorting ten gevolge van de oorlogsomstandigheden, het tijdstip van de onberedeneerde repressie, waar Vlaams-zijn en mens-zijn vaak met politieke misdaad of misdaad van gemeen recht werd verward, het tijdstip van de moedeloosheid van velen onder ons omdat in de onmiddellijke toekomst geen uitweg zich aftekende, het tijdstip van de lafheid van velen onder ons, omdat wij twijfelden aan het bestaansrecht van de Vlaamse gemeenschap, omdat wij weken voor het brutale geweld van het machtsmisbruik, omdat wij vreesden verantwoordelijkheid te nemen en te dragen. Ik herhaal de woorden die ik als huldewoord aan Professor Heymans neerschreef vier jaren geleden in het Mededelingenblad van het V.V.A., wanneer ik de zware nalatenschap van het voorzitterschap overnam en Professor Heymans tot erevoorzitter van het V.V.A. werd bevorderd : « Als Vlamingen en als Vlaamse academici zijn wij Professor Heymans erkentelijk, omdat het ons gegund is in hem de volksetrouwe Vlaming te begroeten, die niet alleen door zijn voornaam wetenschappelijk werk aan zijn Vlaams-zijn en aan ons Vlaams-zijn een bijzondere luister verleent, maar die niet gearzeld heeft, als voorzitter van het A.V.O.H.V. en andere Vlaamse of louter humanitaire organisaties, daadwerkelijk verantwoordelijkheid te nemen en te dragen, dit in de sombere omstandigheden der naoorlogse antivlaamse en onmenselijke repressie, waar andere uit moedeloosheid, berekening, vrees of lafheid hun Vlaams-zijn en soms hun mens-zijn niet wensten of niet durfden bevestigen ».

Gedurende acht jaren, Professor, niettegenstaande Uw drukke bezigheden, hebt U dit voorzitterschap van het V.V.A. waargenomen. Wie zulksdanige functie niet heeft vervuld, kan zich niet indenken de tijd die moet opgeofferd en de inspanningen die men zich moet getroosten tot bijlegging van de vele banale moeilijkheden... dit inzonder in een verbond van academici. Ik heb U misschien wel het meest bewonderd, Professor, toen U achter de bestuurstafel gezeten, altijd even eenvoudig, bezadigd, kalm en voornaam, de soms ontstuijgende vergaderingen van het dagelijks bestuur of van de centrale raad voorzat. Door Uw persoonlijkheid hebt U de eensgezindheid van de oudstudenten bewerkstelligd en behouden, waar andere zeker zouden gefaald hebben. Het ligt echter niet in mijn bedoeling een overzicht te geven der activiteit van het V.V.A. sedert de oorlog ; ik zou kunnen wijzen naar de vele studievergaderingen gewijd aan de vele essentiële problemen van ons Vlaams bestaan... de sociaal-ekonomische vraagstukken, de taaltoestanden, de Vlaamse belangen in de schoot van de internationale instellingen... alleen over een paar problemen wens ik even uit te wijden, omdat zij een vooraanstaande plaats innemen in de naoorlogse Vlaamse strijd, omdat zij nog steeds zeer aktueel zijn of meer en meer aktueel worden, omdat zij de stempel dragen, voor zover zij werden behandeld door het V.V.A., van Uw degelijk voorbereidend studiewerk, van Uw helder inzicht, van Uw principieel-radikale maar tevens genuanceerde overtuiging. Ik bedoel de naoorlogse repressie en het probleem van het federalisme.

*

**

Het V.V.A. is de mening toegedaan dat epuratie en repressie in ons land gevoerd werden op grond van een uitzonderlijke wetgeving, die indruist tegen de grondbeginselen van onze rechtsorde, tegen de bepalingen van onze grondwet, tegen de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die België heeft ondertekend, en voor hen, die zich beroepen op de kristelijke leer, tegen de meest elementaire noties van de kristelijke naastenliefde. Aan de hand van citaten kan bewezen worden dat deze stelling wordt bijgetreden door eminente persoonlijkheden uit de politieke, juridische en universitaire kringen. Het V.V.A. heeft steeds zijn aandacht gewijd aan dit pijnlijk probleem, menige vergadering en studiebijeenkomst in het teken van dit probleem gesteld en een monografie over dit probleem gepubliceerd (december '51), ingeleid door Professor Heymans, waarin de juridische, politieke, morele en menselijke aspecten der gevoerde repressie- en epuratiepolitiek worden ontleed.

Ik citeer uit de resolutie dezer monografie :

« Het A.V.O.H.V. besluit dat alleen amnestie een afdoende en bevredigende oplossing kan brengen voor een probleem dat zo spoedig mogelijk moet opgelost worden in 's lands belang en verzoekt de verantwoordelijke staatslieden dringend het initiatief te nemen tot het uitvaardigen van een algemene amnestie ;

Wijst erop dat amnestie geen oordeel insluit over wat gebeurd is en zeker geen goedkeuring van gestrafte daden, maar een maatregel die genomen wordt in het hoger staatsbelang ; »

Ik citeer uit het inleidend woord van Professor Heymans :

« In deze monografie snijdt het A.V.O.H.V. een der belangrijkste problemen aan, die niet alleen in de eerste plaats de Vlaamse volksgemeenschap aanbelangen, maar ook het ganse land nl. het probleem van epuratie en repressie, en vooral der erbarmelijke en onmenselijke gevolgen ervan, die sedert zoveel jaren op heel het nationale leven drukken en blijven drukken.

» *Wetten met terugwerkende kracht werden drastisch toegepast, in strijd met de grondwet en de meest elementaire rechten van de mens. Een supergerecht, in de vorm van administratieve commissies, werd volgens het model van de volksrechtbanken opgericht en zijn willekeurige beslissingen hard doorgevoerd. Overal heeft men de mond vol met de rechten van de mens, maar nooit werden die rechten zo erg verkracht.*

» *Men spreekt overal luide van de onontbeerlijke verdediging van de Westerse en kristelijke beschaving, men herwapent en bewapent in snel tempo, maar men blijkt niet in te zien, en men blijkt het historisch feit te vergeten, dat een beschaving niet alleen kan verdedigd worden met legers, tanks, vliegtuigen en atoombommen, maar ook, en in de eerste plaats, met morele waarden. Een beschaving die haar eigen grondbeginselen verkracht, gaat onvermijdelijk ten onder, spijs al de betonnen muren en al de wapenen.*

» *Vooral om de onontbeerlijke heropbouw van de zedelijke waarden te bevorderen, wenst het A.V.O.H.V. zijn stem te laten horen, niet om over het verleden en wat gebeurd is te klagen, maar om met klem te eisen dat, wat nog kan rechtgezet worden, dringend hersteld moet worden, opdat de smet van de zo menonwaardige en zo onkristelijke gevolgen van de naoorlogse repressie en epuratie weggevaagd worde ».*

Gelijklopend met deze actie ter bevordering van de amnestie, vermeld ik Uw aktiviteit in het « Comité voor Recht en Naastenliefde », opgericht tot verdediging van het recht en tot bevordering van de naastenliefde, zonder onderscheid van politieke of wijsgerige gezindheid, waartoe insgelijks zijn togetreden de meeste Vlaamse kultuurverenigingen... en vermeld ik nog Uw

petitie gericht tot de « Commissie van de Rechten van de Mens » bij de organisatie van de Verenigde Naties, petitie medeondertekend door talrijke professoren van onze beide Vlaamse universiteiten.

*
**

Het federalisme is het tweede probleem, waaraan het V.V.A. zijn bijzondere aandacht wijdde. De statuten van het V.V.A. vermelden dat ten overstaan van het Vlaamse vraagstuk volgend standpunt wordt ingenomen : erkenning van het beginsel dat de Vlaamse volksgemeenschap in volle onafhankelijkheid haar eigen lot moet bepalen. Voor de praktische toepassing van dit grondbeginsel wordt als minimumstelling vooropgezet : de noodzakelijkheid ener grondige omvorming van de Belgische centralistische staatsstructuur. Op 10 juni '50 werd onder het voorzitterschap van Professor Heymans en Professor Lamberty een « Vlaams Comité voor Federalisme » opgericht ter bestudering van de problemen van het Belgische en het Europese federalisme. Op 20 februari '52 werden onderhandelingen aangeknoopt onder de leiding van Professor Couvreur met vooraanstaande Waalse federalisten, o.m. Mr Schreurs, sekretaris-generaal van het Congrès national Wallon. De besprekingen leidden tot een gemeenschappelijk beginselakkoord, dat als Vlaams-Waals manifest door honderden vooraanstaande Vlamingen en Walen ondertekend, op 3 december '52 werd bekendgemaakt. Dit beginselakkoord werd in de loop van '53 verder uitgewerkt : daartoe werd aan een Vlaams-Waalse commissie de uitwerking van een ontwerp van federaal statuut voor België toevertrouwd en aan een Vlaams-Waalse subcommissie de uitwerking van een ontwerp van speciaal statuut voor Brussel. Deze Vlaams-Waalse commissie en subcommissie hebben de resultaten van hun onderhandelingen vastgelegd in een aantal federalistische grondstellingen, gelijktijdig officieel bekendgemaakt te Antwerpen en te Charleroi op 4 oktober '53. Achteraf tijdens de zomer '54 werden tenslotte deze federalistische grondstellingen uitgewerkt in een ontwerp van federale grondwet voor België.

Ik kan in geen verklarende bijzonderheden treden. Laat me alleen toe, aan de hand van enkele citaten van- of ondertekend door Professor Heymans, het zo vaak onjuist of negatief geïnterpreteerde, het zo vaak intentioneel vervormde en misbruikte begrip federalisme duidelijker en genuanceerder te formuleren.

Ik citeer uit de verantwoording der oprichting van het « Vlaams Comité voor Federalisme » :

« *Ondergetekenden, bewust van de gevaren op cultureel, economisch en politiek gebied, die de vestiging van een Europees bovenstaats bestuursorgaan voor de kleine taal- en kultuurgemeenschappen inhoudt,*

Overwegend dat in plurinationale staten voornoemde bezwaren van een zodanige Europese integratie slechts kunnen ondervangen worden door een hiermede gepaard gaande decentralisatie op het nationaal plan,

Spreken als hun overtuiging uit, dat federalisme in plurinationale staten, door het verwijderen van de wrijvingsvlakken tussen de samenstellende delen van de staat, in aanzienlijke mate kan bijdragen tot vestiging van de binnelandse vrede en derhalve tot versteviging van het eigen staatsgezag in het raam van de gemeenschappelijke Europese unie,

Zijn voorstander van een onmiddellijke culturele en administratieve decentralisatie binnen het Belgisch staatsverband, waarvan zij het bestaansrecht uitdrukkelijk erkennen, ten einde de Vlaamse en Waalse bevolkingsgroepen geleidelijk tot hun recht te laten komen en zodoende zowel het Belgische als het Europese belang te dienen ».

Ik citeer uit het gemeenschappelijk beginselakkoord en de bijgevoegde kommentaar :

« *Ondergetekenden zijn van oordeel, dat een federale structuur van de Belgische staat, die elke inmenging van het ene volk in aangelegenheden van het andere uitschakelt en een einde maakt aan de steeds oplaaivende twisten tussen Vlamingen en Walen, de Belgische samenhang ten goede komt en versterkt.*

Federalisme is een Vlaams en Waals belang. Aan het Vlaamse en Waalse volk dient binnen het kader van de Belgische staat zelfbestuur toegekend in alle aangelegenheden, die een strikt Vlaams of Waals karakter vertonen en het voortbestaan van de Belgische staat niet in gevaar brengen. Daarentegen zullen zg. bondsaangelegenheden, zoals buitenlandse politiek en handel, defensie, economische coördinatie noodzakelijk blijven behoren tot de werkkring van een gemeenschappelijk Vlaams-Waals paritair bondsparlement.

De vrees dat federalisme onvermijdelijk tot separatisme moet leiden, is niet gegrond en wordt trouwens door het voorbeeld van Zwitserland, de Verenigde Staten, Canada, om slechts enkele onder de bestaande bondstaten te vermelden, uitdrukkelijk tegengesproken. Men bedenke trouwens, dat de soevereiniteitsafstand, waartoe België op het buitenlands plan in het kader van een verenigd Europa op economisch en militair gebied is gehouden, in elk geval veel belangrijker is dan de overdracht binnen het Belgische staatsverband van bepaalde welomschreven bevoegdheden aan een Vlaams of Waals parlement. Het moet voor eenieder duidelijk zijn, dat het supranationaal federalisme op het Europese en het binnenlandse federalisme op het Belgische plan ten nauwste samenhangen en elkaar noodzakelijk aanvullen ».

*
**

Hooggeachte Professor, in dit beperkte overzicht der activiteit van het V.V.A. tijdens Uw voorzitterschap, heb ik mij veroorloofd uit te weiden over deze beide essentiële problemen van ons Vlaams bestaan, omdat ik me verplicht voelde, tegenover de zeer geachte vergadering van vandaag en tegenover Uw studenten en oudstudenten, deze begrippen, zoals zij worden opgevat door het V.V.A., aan de hand van citaten klaar te formuleren en duidelijk te omschrijven. Onder Uw erevoorzitterschap volgen wij verder de door U getrokken weg en strijden verbeterd overal, waar de Vlaamse belangen niet naar behoren worden behartigd door de Belgische staat, door de Belgische regering of door de Belgische partijpolitische groeperingen. Wij leveren thans die strijd in samenwerking met de Vlaamse kultuurverenigingen, daartoe samen verenigd in de Vlaamse aktiecomitees, om aldus aan deze gemeenschappelijke strijd meer degelijkheid, meer gelijkvormigheid en meer doelmatigheid te verlenen. Het V.V.A. is U oprecht dankbaar voor de onontbeerlijke hoogstaande morele steun, hem thans verleend door de waarneming van het erevoorzitterschap. Namens het V.V.A. wens ik U, bij Uw zeventigste verjaardag, diepgemeend dat Vlaanderen U nog menig jaar moge behouden, even aktief en dynamisch, de wetenschap en de Vlaamse gemeenschap ten bate.

*
**

Ook U, Mevrouw Heymans, wens ik te betrekken in deze huldiging van Uw echtgenoot. Zijn aktief leven ten bate van de wetenschap en ten bate van de Vlaamse heropstanding, berooft U iedere dag van menig uur, dat normaal voor U en voor het gelukkig samenzijn van U beiden is weggelegd. Dit zware offer hebt U graag gebracht, Mevrouw. Wij zijn er U diepgemeend erkentelijk voor.

Professor Dr. C. Heymans, de hoogleraar

door Prof. Dr. L. Elaut

De Liber Memorialis van de Medische Fakulteit dezer universiteit vermeldt : Heymans, Korneel-Jan-Frans, geboren te Gent op 28 maart 1892.

Dáár moet men de verklaring vinden van ons aller aanwezigheid, vandaag, in deze tot de nok gevulde aula, met daarboven het wapenschild en de kernspreuk van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, en daarbuiten het opschrift : *Auspice Gulielmo I*, enz. Uit deze datum van 28 maart 1892 heeft het Koninklijk Besluit van 9 oktober 1961 rechtsgronden geput om te verklaren dat Korneel Heymans tot het emeritaat wordt toegelaten.

Daarmede weten binnen- en buitenland dat de Nobelprijs professor Heymans zeventig jaar geworden is, en neemt de studentenschap van heden en verleden, als eerste in de rij, de gelegenheid te baat om de man te huldigen bij zijn afscheid van de universiteit waarvan hij, sinds haar bestaan, het schoonste en roemrijkste sieraad zal geweest zijn.

Namens de studentenschap op deze afscheidshulde de feestrede te mogen houden is voor mij, Mijnheer Heymans, een groot voorrecht. Ik heb voor u op de klapstoeltjes van uw kollegiekamer gezeten, ik heb eksamen voor u afgelegd, ik heb in uw laboratorium gewerkt en heb er de ongenadige dressuur van de meester ondergaan, ik ben onder uw dekenaat tot geaggregeerde gepromoveerd, ik ben uw kollega in de medische fakulteit geworden, ben op mijn beurt uw deken geweest, en heb nog tal van andere lotgevallen met u gemeen gehad.

We stellen met onvermengd genoegen vast dat gij steeds dezelfde zijt gebleven : fysisch altijd diezelfde moeilijk te boetseren effengestreeken kop waarin Vanden Meersche te vergeefs zijn beeldhouwerslatijn heeft gestoken, dezelfde sibillijnse blik waar we als student zó tegen opzagen, en in de grond hetzelfde zo begrijpende gemoed dat ons op het eksamen met veel punten beloonde, zelfs wanneer de schamele student crotonolie voor wonderolie nam, en vond dat men ze met volle eetlepels mocht toedienen.

Gij draagt, Mijnheer Korneel Heymans, een heel bijzondere voornaam ; er zijn niet veel Korneels meer. Uw schutspatroon was een heilige paus uit de derde eeuw, die heel wat last heeft gehad met een tegenpauze, die hij om zijn al te rigoristische zedenleer moest veroordelen. Ik geloof dat heel uw handel en wandel ervoor pleit dat gij dezelfde weg zijt opgegaan, en het rigorisme uit uw levensbeschouwing hebt gebannen.

Sint Kornelius staat in de volksverering hoog aangeschreven : er zijn in het Vlaamse land meer dan 100 bedevaartplaatsen te zijner eer tegen ziekten van mens en hoornvee, er is zelfs een St.-Kornelisziekte. Gij zijt met naam en voornaam, Korneel Heymans, uit de Vlaamse bodem gegroeid en waart voorbestemd om medicus te worden.

Gij krijgt die voornaam van uw grootvader, een Korneel Heymans uit Gooik in het Payottenland. Gijzelf hebt op uw landelijke afkomst met trots gewezen bij de koninklijke hulde die u, in 1940, in deze aula te beurt viel : *Scheef is de poorte van oudheid geweken / zaalbrugde het dak / en strooi zit op de vorsten gesteken. / De hofstede staat er nog, en er zit nog een Heymans op.*

Uw andere voornamen zijn die van uw vader : de onvergetelijke Jan-Frans Heymans, die hier van 1890 tot 1929 hoogleraar was, de man met de legen-

darische werkkraft, met zijn stoere kort gedrongen gestalte, zoals de rustieke kerktoren van zijn geboortedorp. Wie schrijft ooit, met vinnige pen, de levensgeschiedenis van de voortrekker, die met een kleine maar even hardnekkige schaar kollega's de proefondervindelijke geneeskunde in de Gentse universiteit boven de doopvont hield?

Vader Heymans vocht tegen de verenigde krachten van een paar ministers en de toenmalige academische beheerders, met de verbetering die maar alleen een Heymans kan opbrengen, voor een nieuw farmakologisch instituut; het heeft hem tien jaar van zijn leven gekost, zegde hij. Het draagt nu zijn naam sinds dertig jaar; velen zijn er doorgedaan en werden er met ijzeren tucht verheymanst in de geneeskundige grondwetenschappen. De zoon heeft er de vader opgevolgd, nu 40 jaar geleden; aan de geest is er niets veranderd: immer zoeken, vorsen, werken. Zelfs de stenen zijn niet veranderd, geen één instituut in heel de universiteit is zo weinig verbouwd in zijn zestigjarig bestaan; het pleit voor vader Heymans die grootziend en vooruitziend was.

Uw moeder, Professor Heymans, was het verstandelijk en gemoedelijk hoofd van een groot gezin, voor haar echtgenoot de onmisbare steun, voor haar kinderen schutse en leidster. Toen het zesde kind moest geboren worden, bleek dat het maandsalaris van een hoogleraar met volle dagtaak niet meer zou volstaan; vader Heymans zou dan een praktijk beginnen en schafte zich het nodige aan, het woog hem zwaar zijn laboratorium gedeeltelijk te moeten prijsgeven, hij liep te zuchten en kon niet meer slapen. Moeder Heymans besliste dat haar man geen praktijk zou doen, hij moest naar zijn levenswerk, zij zelf zou het huis spaarzamer beredderen, zelf alles naaien, en zoals de sterke vrouw uit de bijbel waken al werkend bij de lamp tot haar man terugkeert van zijn dagtaak.

Gij hebt, Professor Korneel, de merktekenen van uw vader en moeder vanaf de wortels van uw haar tot aan de toppen van uw tenen in uw leven meege dragen.

De Liber Memorialis van de universiteit vermeldt ook dat gij uw middelbare studiën hebt volbracht aan het St.-Lievenskollege te Gent, aan St.-Jozefskollege te Turnhout en aan St.-Barbarakollege te Gent. Dat, professor, pleit niet in uw voordeel. Wat daar achterzit weet ik niet, maar een beetje historische exegese is hier wel op haar plaats. Dat iemand drie kolleges moet doorlopen is gewoonlijk een bewijs van intensief katekwaad of van slecht studeren. Men herkent er de ijzeren hand van vader Frans Heymans in, dat gij met uw broers, in het kollege van Turnhout zijt terecht gekomen, dat toentertijd zowat de naam had van het Dachau onder de onderwijsgestichten, ginds ver in de Kempen, op een dagreis van Gent, in de buurt van Hoogstraten en Merksplas, met de nabijheid van landlopers en beroepsbedelaars. Vader zal gezegd hebben: ze zullen er mijn Korneel wel klein krijgen. Het vermoeden is gewettigd dat de paters jezuiteten er u, voor een deel althans, hebben klein gekregen, vermits ze toestonden dat gij bij hun zachter gehandschoende ordebroeders van de Gentse Savaanstraat verder zoudt in toom gehouden worden.

Wat nu het studeren betreft; met die drie kolleges, staat het vast dat het voor u een geluk is geweest dat er vóór 1910 geen instituten voor beroepsoriëntering, noch psychotechnisch onderzoek bestonden.

Gij zijt dan uw medische studies begonnen te Gent, en waart in 1914, vlak vóór het uitbreken van de oorlog, reeds werkzaam op een laboratorium, bij Professor Omer van der Stricht, ook een van de platte boerenbuiten, van Dikkelvenne, doch als fysische en geestelijke persoonlijkheid, de tegenvoeter van uw vader: Heymans de gezette pycnicus, Vander Stricht de leptosoom, men kon geblinddoekt de differentiële diagnose gemaakt hebben bij het horen van hun stem. Vader Jan-Frans wist wel dat voor een toekomstig farmakoloog niets zo

goed is als een flinke dosis histologie en zich enkele jaren zitten verbijten op cellen, kernen, kromosomen en mitokondriën. Gij hebt er zeker, Korneel Heymans, uw deel en uw bekomst van gekregen, en er juist genoeg van onthouden om naar een fysiologisch vak zonder vooringenomenheid over te schakelen, en de morfologische vakken een tamelijk goed hart te blijven toedragen.

Toen kwam de oorlog. Ge zijt kanonnier geworden, en hebt het koordje getrokken in vrijwel alle sectoren van het IJzerfront, al verder studierend onderwijf, en soms een examen aflegend, o.m. bij Prof. Daels, in de verloskunde achter het front, tussen al die mannen.

Na de oorlog kwaamt gij terug te Gent, en legde uw eindexamen af in 1920. Toen zijt gij ook in het huwelijk getreden en hebt uw levensgezellin gevonden op de banken van de universiteit. Ja, professor Heymans, ge zijt vaak in alles een voorloper geweest; ge hebt in uw huwelijkskeus bewezen een man van gezond verstand en goede smaak te zijn. De studenten die in studentinnenaangelegenheden fijne kenners zijn, zullen mij niet tegenspreken. Gij zijt daarna op studiereis getrokken; Parijs, Wenen, Lausanne, Londen, Cleveland Ohio.

Op 26 november 1922 werd gij benoemd tot docent, met leeropdracht farmakodynamie, en weldra de gehele geneesmiddelenleer voor alle afdelingen. Het was een zware docentenklui, maar wat heeft dat voor een Heymans te betekenen? Uw vader had meer dan dertig jaar diezelfde ploeg getrokken, en had nog ander wetenschappelijk vorserswerk erbij op zijn vork genomen. Ik herinner mij nog, ik was in 1922 derdejaarstudentje: Korneel Heymans benoemd, zoon van zijn vader, nepotisme schreeuwde men.

Wat is er sinds 1922 niet gebeurd met die zoon? Indien de professorale inteelt, terecht, voor een universiteit een zonde tegen de natuur mag genoemd worden, heeft de gang van zaken met u bewezen dat de uitzondering de regel bevestigt. De minister die u benoemd heeft, Nolf, kon scherp zien, hij had voor die keer zijn man goed gekozen. Toen hij deze universiteit verdriekwart heeft, en faciliteiten schiep voor franssprekende pères de famille, was hij zo vooruitziend niet.

Vanaf 1922 is het met u één opgaande lijn geweest. Gij kwaamt elke morgen naar het laboratorium, uw vader was er ook, ge trokt elke middag, tegen één uur, samen de Blandinusberg op, elk naar zijn huis, hij naar het park toe, gij naar de Muinkkaai, en spraakt toen nog over sinus caroticus en gekruiste bloedvoorziening van de hondskop, over insuline (in 1922) en de laatste snufjes. Vader Heymans met zijn pijp en zijn wandelstok, diep ingestopt in zijn lange jas, en gij daarnaast, de blonde jonge man. We volgden u na de les, naar huis, op een veilige afstand, over St.-Pietersplein, en zegden tot onze medestudenten, met de gepaste schroomvallige dosis (on)eerbiedigheid: Castor en Pollux. Doch we wisten in ons onderbewustzijn dat er iets groots met die vader en die zoon aan 't groeien was.

Jaren hebt gij voortgewerkt, Professor Heymans; uw vader ging reeds in 1932 ter ziele. Het waren spannende dagen, gevuld van de morgen tot de avond met een zware leeropdracht en haar talrijke verplichtingen in fakulteit en commissievergaderingen, met examens, hier en te Brussel, studiereizen, lezingen voor allerlei geleerde genootschappen, vormen van assistenten, voorbereiden van studenten voor universitaire en andere prijskampen, te woord staan van bezoekers in uw laboratorium.

En middelerwijl waart gij zelf de eerste en de laatste ter plaats om te experimenteren en uw man te staan met proefdier, kymograaf en allerhande apparaten. Toen reeds kwelde u met de dag meer en meer de gedachte aan de chemoreceptiviteit van de aorta en de sinus caroticus, die op reflektore wijze ademhaling en bloedsomloop regelen. De aangelegenheid ging stilaan van pro-

bleem naar zekerheid over, groeide tot vastheid, kreeg vorm en diepte, won aan duidelijkheid en bewijskracht door een ongehoorde opeenstapeling van feit na feit. Had grootvader Korneel Heymans dat moeten zien vanonder de aarts-vaderlijke brede schoorsteen te Gooik, hij zou er bij geschuddebold hebben al denkend : 't zal wel iets betekenen, en 't zal wel goed zijn zo, vermits mijn geleerde kleinzoon met zijn witte jas aan, dat allemaal regelt, en hij heet ook Korneel. En vader Jan-Frans zou zeggen, al likkebaardend om de deugdelijkheid van de bekomen resultaten : 't is goed Korneel, bravo !

In november 1939 een donderslag boven Gent : de Nobelprijs voor Heymans. Men zegde het zelfs een beetje vertrouwelijk : voor Korneel, en men voegde erbij : dat had de oude Heymans moeten beleven. Vader en zoon in deze universele bekroning samen erkend ! Hier en daar dacht er nog een, in stilte, aan de roep van nepotisme uit 1922 ; aan het woord van minister Carton de Wiart : la flamandisation de l'université de Gand, crime contre l'esprit. Het regende erbetuigingen.

Kort daarop brak de oorlog uit. Professor Heymans die geen militaire of universitaire opdrachten had, werd naar Frankrijk gestuurd, men zou hem wel ergens achter het front gebruiken kunnen. Aftocht, kapitulatie van Nederland, België, Frankrijk, de trouweloze koning, de officieren ontslagen van hun eed van trouw aan die koning bij monde van eerste minister Pierlot. Juni en juli 1940 : professor Heymans ontmoet de leden van de Belgische regering te Vichy, zoete broodjes bakken om door inschikkelijkheid en onderdanigheidsbetoon weer trachten goed te maken wat men eerst, te Limoges en elders, bedorven had. Professor Heymans, gij weet meer dan gij, uit kristelijke liefde, ooit hebt gelost. Maar aan de waarheid zijt ge verplicht, wanneer gij ooit uw mémoires schrijft, dat kapittel van uw leven in 't lang en in 't breed te boek te stellen.

1940-1944. Ge trokt u in de schaduw van uw laboratorium terug, om verder de proefondervindelijke geneeskunde en uw universiteit te dienen. Doch niet zonder met het goedvinden van verantwoordelijkheidsbewuste mannen voor ons volk om eten en medikamenten te gaan bedelen naar Berlijn, en niet onverrichterzake of met ledige handen te zijn teruggekeerd. Als het Belgische volk, minder fysisch ondermijnd dan welk ander in Europa uit de bezettingsmiserie is gekomen, dan is het grotendeels aan de professoren Paul Heymans en Korneel Heymans te danken. Of het ooit gezegd is weet ik niet, thans mag het niet langer verzwegen worden onder de koepel van de aula hunner Alma Mater, bij de hulde die de studenten van heden en verleden u brengen.

1944 : Gij hebt ook de trap van de ezel gekend ; maar tegenover zoveel onbillijkheid ging tenslotte de grootste weerstander op de vlucht. Hij had met het Heymanstemperament niet gerekend.

Het is hier de gelegenheid, op dit podium, om een gebeurtenis te vertellen die u tekent, Professor Heymans. Een Vlaams geneesheer was ter dood veroordeeld omdat hij in een spionnedienst betrokken werd ; de hoofden werden in vertwijfeling bijeen gestoken : wat kunnen wij pogen om de man, vader van een groot gezin te redden ? Men kwam bij Heymans terecht en onmiddellijk was de weg gevonden, omdat de wil aanwezig was : Prof Baur zou in het mooiste Duits een rekwest voor de Obergerichtsherr opstellen, om het met de komplementen van een vijftal representatieve professoren van de medische fakulteit die ondertekenden, te Berlijn te overhandigen. Ze ondertekenden allen op het eerste woord, zonder zich af te vragen wie of wat die ter dood veroordeelde arts was : het waren vooraan Korneel Heymans, volgden de Beule, Daels, Speleers en uw dienaar, die toen deken van de geneeskundige fakulteit was. Het was een ijszige december zaterdagavond in 1941 ; de volgende dag ging Borms het rekwest te Brugge overhandigen.

Professor Heymans kreeg bericht dat de veroordeelde dokter niet zou terecht gesteld worden. Deze kwam terug uit Duitsland na de bevrijding. Of hij weet wie hem van de kogel redde, heeft geen belang, maar het initiatief is aan Heymans en Baur te danken. Geen mens spreekt er nog over, des te beter ; het moge voortaan in het vergeethoek geraken, het goede is geschied, het kwade werd vermeden.

1945-1962. Nog zeventien jaar zou Korneel Heymans in zijn laboratorium en vóór zijn kateder staan, in het gareel lopen van de professorale plicht en van de andere sociale, nationale, internationale taken die op zijn schouders werden gelegd, waartoe hij aangezocht werd, of waartoe hijzelf het initiatief nam. Hoeveel lezingen, vergaderingen hier en elders, hoeveel studiereizen, koninklijke en gouvernementele opdrachten, wetenschappelijke zendingen in alle 's Heren landen, windstreken, zeeën en continenten. Wat minister Spaak afreist naar de praatkonferenties is maar een klein bier in vergelijking met wat Korneel Heymans gedaan heeft en doet. En pas thuis, staat hij de morgen daarop, fris als kip, in zijn laboratorium, onvermoeid, immer jong.

Een lezing, als voorzitter van het internationaal fysiologenkongres, is Heymans even lief, als een spreekbeurt voor een studiekkring van werklieden te Zottegem. Hij weigert nooit op een vraag in te gaan als hij thuis is. De boeren kijken hun ogen uit op die gladde sibillijnse kop waarvan men hun de geleerdheid heeft geroemd, waar de woorden in den beginne wat hortend uitkomen als uit een ingevroren motor ; maar vlug loopt het warm, komt hij op dreef, gaat het crescendo en spelen sinus caroticus, aortaboog, bloeddrukremmende teugels en acceleratoren als een spetterend vuurwerk dooreen, tot men alles zoniet begrijpt dan toch half snapt.

De plattelandsarts luistert ingetogen naar Korneel Heymans, en blijft op zijn stoeltje zitten, geleerden steken de vinger op, gaan met hem een discussie aan, worden gevloerd of vloeren zelf, het wordt een steekspel, bekoorlijk van vinnigheid, want Heymans is geen kat om zonder handschoenen aan te pakken. En daarna ebt alles weg tot het laboratorium de aanspraak op zijn bestuurder weer laat gelden, en hem opsloopt in het innemende kollektivisme dat er heerst.

Het drukke metabolisme van Heymans' laboratorium vindt men in de Liber memorialis met enkele cijfers opgegeven : 700 publikaties in alle talen, sinds de baas er binnentrad, 70 Belgische studenten en afgestudeerden hebben er wetenschappelijke navorsingen verricht, 36 werden laureaat van universitaire en andere wedstrijden, 12 werden geaggregeerde van het hoger onderwijs, 11 Gentse hoogleraren zijn werkers uit het Heymans-instituut, 50 buitenlandse navorsers kwamen daar hun licht opsteken en verscheidenen werden professor in eigen land. Het moge daarmee volstaan.

Maar niet zonder op de kwaliteiten te wijzen van de man die alles leidt, bezielt, beheerst, in 't oog houdt, en aan wijsheid, goedheid met strengheid paart. Voor assistenten en studenten is er nooit schoonmenselijker baas geweest, dan Korneel Heymans.

1892-1922-1962. De academische kringloop is voltrokken. En hier staan wij voor het afscheid : studenten en oud-studenten van professor Korneel Heymans. Zij zijn fier van die man een belangrijk deel van hun opleiding te hebben ontvangen, zij zullen aan hun kinderen en kindskinderen vertellen hoe Korneel Heymans zijn farmakologische kolleges gaf, met die eentonige stem waar stilaan vuur in kwam naarmate kurven, formules, diagrammen en tabellen voor hun ogen verschenen, hoe geen enkele hoogleraar zoveel begrip aan de dag legde voor de menselijke zwakheid van het studentenhart. Gij zelf, Korneel Heymans, zult gelukkig zijn er aan te mogen terugdenken dat zoveel jonge artsen en farmaceuten vóór u hebben gezeten, veertig jaar lang.

De akademische kring heeft zijn schoonste voleinding bereikt ; geen emeritaat is zelden met zoveel luister ingegaan. Uw typische kop is jong gebleven na veertig jaar professoraat, even gladgestreken, even sibillijns, even scherpzinnig in de volheid van zijn verstand, en uw hart even goedgeefs in de volheid van een nimmer falende vriendschap.

In uw persoon sluit voor deze universiteit een periode van 72 jaar intensieve wetenschappelijke produktie af, die zoals geen tweede vruchtbaar is geweest.

Toen in 1923, in deze aula, voor de eerste keer, een rektor zijn jaarlijkse toespraak in het Nederlands hield, heette die rektor Jan-Frans Heymans. Plots, wegens een nooit opgeklaard defekt aan de elektrische leiding in de stad, gingen de lichten uit. Men sprak van geknoei in de centrale. Het moest in de ogen van de saboteurs een symbolische betekenis krijgen ; de Franse fakkel doofde uit, le crime contre l'esprit zou in volle duisternis voltrokken worden. En toch staat zij daar de vernederlandste universiteit, er zijn nog andere na haar gekomen, en het gaat voort, Leuven, Brussel, Antwerpen.

Uw studenten zijn u dankbaar, professor, u en in u uw vader, die van de Vlaamse buiten naar deze universiteit gekomen was om er zijn beste krachten aan te wijden.

Laat ik namens u allen, dames en heren, uit volle borst, en met oprechte studentikoze jovialiteit, vader en zoon in één juichkreet huldigen, de twee Heymans, Cies en Korneel, om de schitterende staat van diensten die zij voor onze universiteit verwezenlijkt hebben.

En voor de zoon : ad multos annos !

Vader Heymans

door Prof. Dr. F. Daels

Vader Heymans !

Een integrale, dus ruwe eerlijkheid. Een volledige, dus onverbiddelijke toewijding aan de wetenschap en aan zijn hoogleraarsplichten. Hij kende niets en wou niets kennen van moderne komedie en schijnheiligheid. Hij was radikaal onverzoenbaar met alle schijnwetenschap, ook met alle hoogmoed, omdat hij in zijn diepe wetenschap meer dan wie ook besepte al wat de « wetenschap » niet weet.

Wat de wetenschap kent staat in boeken gedrukt en de studenten kunnen lezen, kunnen de wetenschap leren in boeken, zelfs op de domste wijze van buiten leren ; daarvoor hebben zij geen « hoge leraars » nodig, die een boek komen voorlezen van op een kathedraal. Vader Heymans leerde dat aan iedere nieuwe generatie van studenten doordat hij van af de eerste les met zijn studenten de discussie begon over de geneeskundige farmacotherapeutische gegevens die hij moest doceren. Dat was opleidende belering en belerende opleiding in de volle zin van het woord. Overzadigd van pretentieuze zinsneden die door andere professoren jaar in, jaar uit werden herhaald, namen alle studenten met gretigheid deel aan de discussies met Vader Heymans.

Op een zaterdag wist hij ons te pakken na de les : « U zoudt veel beter diskussiëren indien U zelf aan navorsingswerk zou doen ».

Wij keken hem verbaasd aan : « Navorsingswerk ? Wij ? Waar ? »
— « Hier in het laboratorium ».

Een week later had hij ons reeds aangespannen voor reeksen proefnemingen op dieren in betrekking met tuberculose, en dit met van zijnentwege een offer van tijd, van geduld, van medewerking zoals wij nooit bij een ander hoogleraar hadden beleefd.

Het gebeurde dat hij ons op een donderdag voormiddag oplegde twee bijzondere kleuringen van weefsels te combineren voor bepaalde mikroskopische onderzoeken. Hij kwam 's middags kijken naar de uitslag. Het was niet gelukt.

Hij kwam zelf met ons werken de vrijdagmiddag. Het lukte niet.

Hij verzocht ons met hem te werken de zaterdagmiddag. Wij mochten aan onze ouders een telegram zenden : « kom niet naar huis, de prof. houdt me vast ». Zij geloofden mij niet. De prof. kwam en werkte met ons de hele middag. Het lukte niet.

De prof. verzocht ons de zondagmiddag te komen, werkte met ons tot tegen de avond... en het lukte :

Zo was Vader Heymans.

Toen Minister Nolf aan de Vlamingen de vervlaamsing van de universiteit Gent aanbood onder vorm van 2/3 Frans en 1/3 Vlaams of 2/3 Vlaams en 1/3 Frans, schandvlekte Vader Heymans op een plechtige zitting van het Vlaams Natuur- en Geneeskundig Kongres het wetsvoorstel Nolf als een « misbaksel ». Maar de Vlaamse politiciers steunden het misbaksel en zongen luider dan ooit « zij zullen hem niet temmen den fieren Vlaamsen... » Borginon noemde het misbaksel de « Nolf-barak » en de benaming werd dadelijk algemeen aanvaard... buiten de officiële kringen. Na enkele maanden werd de verwarring zo groot dat men uit eerlijke schaamte tot de volledige vervlaamsing moest overgaan. Vader Heymans had het voorspeld.

Toen wij bij hem assistent waren beleefde hij een ontgoocheling bij zijn geneeskundige navorsingen.

Hij trachtte apen te immuniseren tegen tuberculose met hun een fijn goed gesloten zakje cellulose gevuld met tuberkel-bacillen onder de huid te brengen. De wonde werd gesloten met een haakje of een fijne draad. Maar de apen lachten hem vierkantig uit. Zij werkten en wroetten totdat zij de wonde weer openkregen, haalden het zakje met de tuberkel-bacillen van onder de huid weer naar buiten, scheurden het open en aten de inhoud ervan op. Zij stierven dan ook aan tuberculose.

Tientallen en nog tientallen wetenschappelijke werkers, laureaten in hogeschoolprijskampen, in prijskampen voor studiebeurzen, in academie-prijskampen met aan hun hoofd Professor Heymans, zoon, Nobelprijswinnaar, hebben aan de toewijding van Vader Heymans hun opleiding in wetenschappelijke navorsing en hun opvoeding in wetenschappelijke eerlijkheid en verantwoordelijkheid te danken.

Wij gedenken Vader Heymans in eerbied en erkentelijkheid.

Professor Dr. C. Heymans en de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde

door Prof. Dr. A. Lacquet

Het is niet zonder een zekere verwondering dat we onlangs de zeventigjarige leeftijd opmerkten van onze zo jeugdig-levendige, zo onvermoeibare collega Professor C. Heymans, toen we kennis kregen van zijn toelating tot het emeritaat als hoogleraar. Dit is echter ook voor velen een welgekomen gelegenheid om hem een verdiende hulde te brengen en gaarne wil de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde hierbij aansluiten. Want wie bekleedt met meer recht de hoge rang van Academicus dan onze Vlaamse Nobelprijs? wie werd ooit vereerd met meer Academische titels dan het enige binnenlands erelid van de Vlaamse Academie voor Geneeskunde?

Nationale en Buitenlandse Academiën nemen een belangrijke plaats in doorheen de levensloop van Corneel Heymans. Vooreerst door de prijzen welke zij hem toekenden. We moeten hier niet herinneren aan het heuglijke feit van de Nobelprijs voor geneeskunde en physiologie 1938, welke op advies van een Internationaal Comité door het Academisch Instituut te Stockholm werd verleend, noch aan de menigvuldige prijzen van Universiteiten en allerlei instellingen en organismen; doch wanneer we ons uitsluitend beperken tot prijzen die door Academiën werden toegekend, dan is C. Heymans laureaat van de Académie Royale de Médecine de Belgique door de Prijs Alvarenga en de Vijfjaarlijkse Prijs der pharmaceutische en therapeutische Wetenschappen — van de Académie Royale des Sciences de Belgique door de Prijs Gluge — van de Reale Academia de Scienze de Bologna door de Prijs de Cyon — van de Académie des Sciences te Parijs door de Prijs Montyon — van de Académie de Médecine te Parijs door de Prijs Bouceret — van de Pontificia Academia Scientiarum door de Wereldprijs Pius XI. Tevens verwierf hij de Vijfjaarlijkse Prijs voor Geneeskundige Wetenschappen 1931-1935 van de Belgische Regering op voorstel van de Académie Royale de Médecine.

Is het dan te verwonderen dat zoveel Academiën C. Heymans in hun schoot wensten op te nemen? In België is hij titelvoerend lid van de Académie Royale de Médecine en binnenlands erelid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde; in het buitenland is hij lid van de Pauselijke Academie voor Wetenschappen, erelid van de Académie de Médecine de Paris, van het Institut de France (Académie des Sciences), van de Academie voor Geneeskunde te Rome, van de New York Academy of Medicine, van de New York Academy of Sciences, van de Academia Nazionale dei Quarante te Rome, van de Academie van Wetenschappen te Amsterdam — corresponderend lid van de Koninklijke Spaanse Academie voor Pharmacie te Madrid.

Ongetwijfeld is deze lijst niet volledig en buitendien werd C. Heymans nog door talrijke universiteiten vereerd met een eredoctoraat of werd hij erelid benoemd van vele buitenlandse wetenschappelijke genootschappen.

Dadelijk na haar stichting op 7 november 1938, begon de jonge Vlaamse Academie voor Geneeskunde de organisatie van haar bedrijvigheid stevig te vestigen, vooraleer door coöptatie haar aantal leden uit te breiden. Zij bestond uit een eerstbenoemde kern van 15 leden, waartoe Professor Heymans niet behoorde, daar hij sedert 1931 corresponderend lid was van de Académie

Royale de Médecine de Belgique en hiervan titelvoerend lid werd op 25 november 1939. Nochtans wenste de Vlaamse Academie voor Geneeskunde de medewerking te mogen genieten van de grote Vlaamse Geleerde en Nobelprijs, die tevens een belangrijke rol vervulde in de Vlaamse Wetenschappelijke Congressen of als voorzitter van de Vereniging ter bevordering der geneeskunde of door woord en schrift bij alle Vlaamse geneesheren. Daarom verkoos zij hem tot binnenlands erelid op 24 februari 1940 en verzocht dadelijk de toenmalige minister van Volksgezondheid deze benoeming bij Koninklijk Besluit te laten bekrachtigen. We beleefden toen troebele tijden van onrust. De oorlog van 1939 was uitgebroken, voorlopig nog buiten onze grenzen. De Nobelprijs 1938 voor Professor Heymans was pas einde 1939 bekend gemaakt, samen met de Nobelprijs 1939, verleend aan de Duitse geleerde Domagk, voor de ontdekking van de therapeutische werking van sulfamiden. Begin 1940 had te Gent in de Aula van de Universiteit de plechtige Academische zitting plaats waarop C. Heymans gehuldigd werd, doch waarop Koning Leopold III op het laatste ogenblik verhinderd werd aanwezig te zijn wegens militaire verplichtingen.

De benoeming van titelvoerende leden, die op dezelfde Academie-vergadering van 24 februari 1940 verkozen werden, kreeg haar goedkeuring bij Koninklijk Besluit van 27 maart 1940, doch de benoeming van Professor Heymans tot erelid van de Academie bleef hangen in het departement, tot de ongeluksdag van 10 mei 1940 eindeloos oorlogswee en droeve ellende over ons land stortte. Toen er na de grote verwarring wat administratieve orde gebracht werd in de ministeriële burelen, was het de waarnemende secretaris-generaal van het ministerie van Volksgezondheid, heer R. Delhaye, die op 11 september 1940 de verkiezing van Professor Heymans tot erelid van onze Academie goedkeurde.

Dadelijk heeft Professor Heymans toen een werkzaam aandeel genomen in het leven van de Academie, door voordrachten, deelneming aan besprekingen over wetenschappelijke aangelegenheden, verspreiding van de uitgaven der Academie in het buitenland. In de loop der jaren is hij hieraan trouw gebleven en woonde zoveel mogelijk onze vergaderingen bij, wanneer hij niet verhinderd was door zijn talrijke reizen in het buitenland of door een gelijktijdige vergadering van de Académie de Médecine, waar hij vaak als spreker optrad of welke hij als voorzitter leidde gedurende het jaar 1956.

Een onderbreking in deze harmonische lijn moeten we nochtans aanhalen, namelijk toen in januari 1945 bleek dat het besluit van de secretaris-generaal van 11 september 1940 door een nieuwe goedkeuring moest bekrachtigd worden. Herhaald aandringen van de vaste secretaris van de Academie op het ministerie bleef onbeantwoord, tot een kort briefje van de toenmalige minister, Dr. A. Marteaux, op 1 juli 1946 eenvoudig verklaarde dat het hem niet mogelijk was deze benoeming aan de Koninklijke goedkeuring voor te leggen. Niettemin was Professor Heymans ondertussen op 12 december tot « associé étranger » verkozen van de Académie de Médecine te Parijs, samen met 10 andere geleerden met wereldfaam, en werd hij door de Belgische Regering met wetenschappelijke opdrachten in het buitenland belast. Alleen politieke beschouwingen konden er aldus in gelukken de hoogste wetenschappelijke verdiensten te miskennen: dit zou Professor Heymans enkele jaren later nogmaals ondervinden toen een andere minister van Volksgezondheid weigerde zijn verkiezing tot Voorzitter van het Rode Kruis van België door de Koning te laten bekrachtigen. Gelukkig, dank zij een verandering van de politieke constellatie, kon eindelijk onder het voorzitterschap van Professor Sebrecchts, de benoeming van Professor Heymans tot erelid van de Academie door Minister A. Verbist worden bekrachtigd bij Regentsbesluit van 4 september 1947.

De Academie heeft vele redenen om Professor Heymans dankbaar te zijn; ook buiten zijn onmiddellijke medewerking. Immers, ter zitting van 23 maart 1940 mocht de Academie kennis nemen van het feit dat Mevrouw M. H. Henning, weduwe van Professor J. F. Heymans, alsmede de familie van wijlen J. F. Heymans, aan de Academie een kapitaal schonken ter stichting van een wetenschappelijke Prijs, als hulde aan de nagedachtenis van de beroemde Professor Emeritus en Oud-Rector der Universiteit te Gent. De oorlogsomstandigheden waren echter oorzaak dat pas op 10 november 1942 de officiële formaliteiten vervuld waren. Sedertdien werd de tweejaarlijkse Prijs J. F. Heymans voor experimentele of klinische farmacologische wetenschappen regelmatig aan een laureaat toegekend. Nadien heeft de familie van Professor J. F. Heymans, wegens de waardevermindering van de munt, het kapitaal van de Prijs verhoogd. Professor Corneel Heymans zelf, toen hij in 1952 ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag gehuldigd werd en vele geleerden uit alle landen een inschrijving voor deze hulde instuurden, heeft dit bedrag aan de Academie gestort, om de waarde van de J. F. Heymans prijs te verhogen. De hulde aan de zoon werd aldus door deze piëteitsvol overgedragen aan zijn vader, zijn leermeester en zijn toonbeeld, de stichter van het J. F. Heymans instituut, die hem de weg naar de wetenschap en naar de wereldroem heeft geopend. Na 40 jaar onderwijs bereikte J. F. Heymans het emeritaat; nu is het de beurt aan zijn zoon C. Heymans het emeritaat te verwerven, eveneens na 40 jaar onderwijs: immers, hij werd docent in 1922, hoogleraar in 1930. Op 47 jarige leeftijd bereikte Professor C. Heymans reeds de hoogste top van de faam door de Nobelprijs; dit heeft hem niet belet onverpoosd verder door te werken. Hij is een vooraanstaand leider gebleven in het wetenschappelijk geneeskundig onderzoek en op 70 jarige leeftijd is hij nog steeds even actief. Vaak stelt hij nu zijn gezag ten dienste van de oplossing van grote algemene problemen en ook hier is zijn steun weer kostbaar voor de Academie.

In 1957 werd C. Heymans benoemd tot lid van de Nationale Commissie voor de vooruitgang van de wetenschappen, onder voorzitterschap van Koning Leopold. Als dusdanig leidde hij een werkgroep die de taak van de Academiën onderzocht en droeg hij een merkwaardig verslag voor, waarin hij blijk geeft van zijn hoge opvattingen over de uiterst belangrijke rol welke de Academiën kunnen en moeten vervullen in het wetenschappelijke leven van het land. Ook in de huidige Nationale Commissie voor Wetenschapsbeleid laat hij zijn invloed gelden, leidt hij als voorzitter een werkgroep voor geneeskundige wetenschappen en neemt actief deel aan een subcommissie die meer bepaald de mogelijkheden onderzoekt welke de Academiën voor Geneeskunde kunnen bieden voor de ontwikkeling van de Geneeskundige Wetenschap in ons land.

Gedurende vele jaren hebben wij het geluk gehad Professor C. Heymans te ontmoeten op het terrein van de Academie-activiteiten: het was ons steeds een vreugde te genieten van zijn eruditie en van zijn wijsheid, maar ook van zijn voorname voorkomendheid en van zijn trouwe vriendschap.

Onze warme hulde richt zich tot hem, en insgelijks tot zijn trouwe levensgezellin, Mevrouw Dokter Heymans-May, die met diep begrip voor zijn wetenschappelijk werk zijn steun en zijn hulp is geweest.

De sprankelende levenskracht van onze emeritus is zo, dat de tijd die zal vrijkomen door ontlasting van onderwijs, nieuwe mogelijkheden van wetenschappelijk werk zal bieden en, hopen we, in de komende jaren zoals tot nog toe, ook aan de Vlaamse Academie voor Geneeskunde de gewaardeerde medewerking van haar erelid zal verzekeren.

De Onderlinge Ziekenkas

Mutualiteitsvereniging voor Vrije Beroepen
Wettelijk erkend bij Koninklijk Besluit van 20-10-1953
Telefoon : 38.49.48 — Postcheque : 4402.75

De Onderlinge Ziekenkas werd gesticht door en voor de vrije beroepen.
De Onderlinge Ziekenkas omvat volgende diensten :

A. DE GEZONDHEIDSDIENSTEN :

verlenen aan de leden en hun gezin dezelfde voordelen en tussenkomsten als deze voorzien voor het Regentsbesluit van 21 maart 1945 betreffende de verplicht verzekerden.

Bijdrage :

voor alleenstaanden 180 fr. per maand
voor gezinshoofden 230 fr. per maand
voor schoolgaande kinderen van 17 tot 25 jaar en inwonende ascendenten wier maandelijks inkomen 2.000 fr. niet overtreft 50 fr. per maand.

B. DIENST DER VERGOEDING BIJ VOLLEDIGE WERKONGESCHIKTHEID ten gevolge van ziekte en ongeval.

De vergoedingen worden uitgekeerd van de 21^e dag der werkongeschiktheid af.

REEKS E. maandelijks bijdrage 85 fr.
dagelijkse vergoeding : 300 fr. per werkdag gedurende 5 maanden + 10 dagen.
100 fr. tot de ouderdom van 64 jaar voleind.

REEKS F. maandelijks bijdrage 170 fr.
dagelijkse vergoeding : 500 fr. per werkdag gedurende 5 maanden + 10 dagen.
200 fr. tot de ouderdom van 64 jaar voleind.

REEKS G. maandelijks bijdrage 225 fr.
dagelijkse vergoeding : 500 fr. per werkdag gedurende 2 maanden + 10 dagen.
700 fr. per werkdag gedurende de drie volgende maanden.
400 fr. tot de ouderdom van 64 jaar voleind.

REEKS H. maandelijks bijdrage 275 fr.
dagelijkse vergoeding : 700 fr. per werkdag gedurende 5 maanden + 10 dagen.
400 fr. tot de ouderdom van 64 jaar voleind.

OUDERDOMSGRENS voor aanvaarding 40 jaar.

WACHTTIJDEN voor gezondheidsdiensten en vergoeding voor werkongeschiktheid 6 maanden; kraamfonds 10 maanden.

Bijdragen te storten maandelijks, per trimester, per semester of per jaar. Ze mogen van het bedrijfsinkomen afgetrokken worden.

SLUIT AAN BIJ DE ONDERLINGE ZIEKENKAS Markgravelei 26, te Antwerpen

Desgewenst komt een afgevaardigde aan huis inlichtingen verschaffen.

HET BESTUUR :

de Sekretaris, de Voorzitter,
Dr R. Roosens, Dr J. Van Reeth.

Ondervoorzitters,

Dr P. Timmermans, Apot. M. Raeymaeckers.

Dr A. Corthouts, Mter E. Daeseleire, Apot. J. De Decker, Dr J. Goovaerts, Dr A. Huybrechts, Dr R. Luyten, A. Kengen mondarts, A. Saen Architect.